

nobene enorazredne s takimi težkočami, kakor jih imajo ljudske šole. Tudi ni srednje šole prav nobene visoko v hribih, ločene od sveta, kakor se to o marsikateri ljudski šoli lahko trdi. Tozadevna primerja jako šepa.

Tudi starejši tovariši, ki so izven vojaške obveznosti, radi kompetirajo, ker imajo v to pravico in ker si žele poboljšati svoj položaj. Marsikateri izmed njih je še na mestu, s katerim ni zadovoljen. Tudi ti torej ne čakajo prostovoljno na svojem dosežanem mestu zasluženega položaja, če tudi ni več daleč. Invalidi zasluži gotovo kaj boljšega, a to boljše se mu podeli tudi po vojni lahko s pravico za nazaj.

Ako razpisujejo učiteljska mesta na Kranjskem, Nižjem Avstrijskem itd., ni še to nikak dokaz, da služijo ti razpisi v splošnem učitelstvu v korist, ker pravično in po zasluženju se bodo ista podeljevala lahko edino po vojni.

Da se praktična z učiteljicami na opisani način, mi ni bilo znano, dokler mi nisi razložil ti, spoštovani protivnik. Sem pa zato, da se ukrene vse potrebno v ta namen, da se za moško učitelstvo sistemizirana mesta na noben način ne bodo stalno podeljevala učiteljicam, makari, če se naj ustavi v ta namen za čas vojne podeljevanja stalnih mest sploh, torej tudi onih za učiteljice. V ta namen delovati je poklicana seveda naša »Zaveza« potom »Lehrerbunda«.

Res občutno škodo trpijo vsled nerazpisa učiteljskih mest edino le provizorični učitelji z usposobljenostnim izpitom. Na te sem mislil že z besedami svojega 2. odstavka moje zadevne notice v št. 25 »Uč. Tov.«. Za te naj bi se izposlovalo, da se imenuje svoječasno po vojni s pravico definitivnosti in dotalacije s 1. dnem onega meseca in leta, ki sledi usposobljenostnemu izpitu. To naj bi veljalo tudi za žensko učno osebje: definitivno nameščanje pa naj se ustavi tudi za te za čas vojne, da se prepreči s tem kakoršnokoli oškodovanje moškega učitelstva. Mogoče pa bi kazalo delovati na to, da se razpišejo samo ona mesta v definitivno nameščanje moškega in ženskega učitelstva, ki so zasedena s provizoričnimi učnimi osebami z usposobljenostnim izpitom s pridržkom, da se bodo podeljevala ista samo takim, t. j. provizoričnim učnim osebami z usposobljenostnim izpitom! Vsa druga mesta po vojni.

Književnost.

Zvonček objavlja v 12. številki XVII. letnika to bogato vsebino: 1. Izpremembra na prestolu. (S podobo.) 2. Fran Zgur: Veličanstvu Francu Jožetu I. (Pesem.) 3. Fr. Zgur: Veličanstvu cesarju Karlu. (Pesem.) 4. Hasan-Aginica: Božič sirote. 5. Ivo Trošt: Riba in prešič. (Basen.) 6. Davorin: Jesenska pesem. 7. Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi, dva neugnanca. (Dalje.) 8. Luka Svetec. (Slika.) 9. Stric Pavel: Z deiom se učimo. (Dalje.) 10. S. Gregorčič: Domovini. (Pesem s sliko.) 11. V. B. Trebizsky-Jos. Grad: Na vernih duš dan. 12. Nedin Strad: Volk in pes. (Basen.) 13. Zimsko veselje. (Slika.) 14. Pouk in zabava. 15. Kotiček gospoda Doropoljskega. 16. Ob sklepu sedemnajstega letnika.

»Napredak«, naučno-pedagoška smotra. Hrvatski pedagoški - književni zbor. Glavni urednik: Stjepan Basariček. Suredniki: Davorin Trstenjak in Josip Škavič. — Sveska IX. Sadržaj. Teorijska pedagogija. Ivan Crnko: Higijena pluć in pravilno dihanje s obzirom na uzgajanje. Miloš Borojevič: Dr. W. Lay o temeljnih i principima škole akcije. — Praktična pedagogija. A. Pakaci: Nekoliko savjeta za rad u školi. Anton Tunkl: Čitanka u službi povjesne obuke. Davorin Trstenjak: Iz škole za školu. Dan. Katič: Prvi zemljovid. — Književna smotra. Obnovljenje naše šolske knjige. — Obzor po pedagoškem svijetu. Davorin Trstenjak: Njemačka spisateljica o prirodnom uzgajanju. — Manji članci i bilješke. Davorin Trstenjak: Sitna pedagogija.

Srednješolske vesti.

70letnico svoje starosti je v Lincu praznoval vpokojeni šolski svetnik Edward Samhaber, nekdanj profesor na učiteljski v Ljubljani, za čigar »Prešerenklänge« mu je ohranjen med Slovenci prijazen spomin.

Koprsko učiteljske. Kakor poroča poslanec Spadaro, se otvorijo meseca januarja v Trstu zaposlovalni tečaj za dijake neotvorjenega koprškega učiteljskega.

Imenovanje. Namestni učitelj c. kr. slovenske državne gimnazije goriške Matije Rauter je imenovan za provizornega gimnazijskega učitelja. Rauter se mudi od

začetka italijanske vojne v svojem rojstnem kraju, v lepem Radomerju pri Ljutomeru.

Goriški slov. gimnazijci v Trstu so na tih način praznovali desetletnico pesnika S. Gregorčiča. Prof. dr. Jos. Lovrenčič je imel primeren govor, nakar so učenci vseh razredov deklamovali izbrane Gregorčičeve pesmi.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

O odborovi seji Slovenske Šolske Maticice, ki je bila dne 9. decembra 1916 od 2. do 4. ure popoldne v poslopu Učiteljske tiskarne v Ljubljani in katere so se udeležili poleg predsednika Schreinerja odborniki Bežek, Dimnik in Gabršček, nam ja došlo nastopno poročilo:

Po pozdravu udeležencev se je g. predsednik spomnil najprej smrti Njegovega Veličanstva Franca Jožeta I. ter posebno poudarjal neveljavne zasluge, ki si jih je pridobil blagopokojnik kot zaščitnik in pospešitelj vseh kulturnih stremeljenj, zlasti tudi šolstva vseh Njegovemu žezlu podložnih narodov. Zategadelj smatra on za sveto dolžnost Slovenske Šolske Maticice kot zastopnice vseh teženj, ki so v zvezi s šolskim napredkom slovenskega naroda, da ohrani nesmrtnim Njegovim imenom večno-hvaljen spomin.

A Matici se je spominjati tudi še preminjenja drugih mož, obeh šolnikov prvakov, ki sta v kratki časovni razdalji ter skoro istodobno sledila svojem Najvišjemu gosposdu v smrti: dvornih svetnikov in deželnih šolskih nadzornikov Franca Levca in Franca Hubada. Dočim le-temu pritiče že kot ustanovniku in večletnemu podpredsedniku in odborniku Šolske Maticice častno mesto v nje zgodovini in mu bo treba postaviti dičen spomenik v prihodnjem Letopisu, je oni, bodisi kot slovenski pisatelj, bodisi kot šolnik, pod kojega vodstvom se je kranjsko ljudsko šolstvo tako visoko povzpelo, gotovo vreden iste časti. Slava njiju spominu!

Ker so se društvene publikacije za leto 1915 spričo izrednih razmer toliko zakasnila, da se razpošiljajo šele sedaj (Letopis za leto 1915 in pa 3, t. j. zadnji snopič Bežkovega Občnega vzgojeslovja), in ker so iste neugodne razmere znatno zmanjšale število društvenikov ter s tem tudi društvene dohodke, je pač odpustljivo, da se skrči tudi množina društvenih publikacij v tem smislu, da izidejo prihodnje leto knjige kot knjižni dar h krati za leto 1916 in 1917; za običajno društveno štirih kron ter v obsegu običajnih letnih publikacij (kakih 14 pol). Po možnosti izidejo tri knjige: 1. Letopis za leto 1916 in 1917 z aktualnimi pedagogiki in didaktiki se dostajajočimi članki; 2. Bežkovo Občno ukoslovje (kot nadaljevanje njegovega Občnega vzgojeslovja in 3. zadnji snopič pokojnega Julija Glovackega Flore slovenskih dežel.

Ker si je Maticin odbor svoj čas začrtal velebesežen knjižni program, ga je treba od časa do časa zopet pregledati ter z ozirom na že dovršeno delo in vsakokratne najnujnejše potrebe določiti, katerih se ne-rešenih knjižnih zadač se je najprej lotiti na korist učitelstva in učiteljskega naraščaja, ki po pravici pričakuje od Šolske Maticice, naj mu nudi potrebnih sredstev za strokovno izobrazbo v domačem jeziku. V informacijo pedagoških pisateljev, ki naj bi se kar naj-čvrsteje oklenili Šolske Maticice, gotovo ni odveč nastopna direktiva ki si jo je začrtal odbor v zadnji seji za bližnjo bodočnost.

Najprej bi bilo priskrbeti našemu učitelstvu priročne učbenike za (posebno) metodiko posameznih ljudskošolskih predmetov, za katere nam jih doslej še nedostaja, v prvi vrsti za najtežje, a tudi najhvaležnejši ljudskošolski pouk, namreč v prvem šolskem letu, v tako imenovanem elementarnem razredu, kateremu izza Pestalozzija najimeneitnejši metodiki prosvetnih narodov po pravici posvečajo najskrbnejšo pažnjo, a mi ne premoremo niti ene ročne knjige za elementarni pouk. — Silno nam je tudi potreba dobrih jedrnatih navodil za jezikovni, zgodovinski, prirodopisni, telovadni, risarski ter za pouk v ženskih ročnih delih. — Pozneje bi bilo tudi misliti na slične učbenike za predmete meščanskih šol.

Po vzoru zgodovinske učne snovi Apihove Bežkove bi bilo treba prirediti slične zbornike tudi za druge realije. Ker pa se nam njih nadaljevanja ni še tako brzo nadejati, naj bi se za sedaj zadovoljili z učbeniki za realije, ki se smejo rabiti na večrazrednih ljudskih šolah in naj bi odpomagale vsaj nekoliko siromašnim realnih oddelkov naših čitank.

Veliko zaslugo pa bi si brez dvoma stekla Matica ne le za učitelstvo, nego tudi

za vse razumništvo, ako bi si ji posrečilo, spraviti na svetlo slovarček manj znanih, a v občevarju olikancev vseh slojev neizogibno potrebnih izrazov in rekel. Izdelan naj bi bil seveda na podlagi Pleteršnikovega slovarja ter naj bi bil zajedno stvarni in etimološki tolmač ter pravopisni voditelj; a po zgledu Weydejevega slovarja („Wörterbuch für die deutsche Rechtschreibung“, v Tempskega založbi) naj bi obsegal poleg kratkega, a točnega pregleda pravopisnih pravil kar največjo množico besed (Weyde jih nudi 35.000 na 271 straneh, izmed kojih pravopisna pravila zavzemajo komaj 22 strani).

Nič napačna ni zamisel, ki se je sprožila ob koncu seje: naj bi se Letopis razširil v nekako pedagoško smotro (revijo). Toda ker je v ta namen treba dogovora z neko učit. organizacijo, a zvršenemu dogovoru treba potrditve po občnem zboru, ki bi se v ta namen izvršil o veliki noči leta 1917. ter nadomestil izostali občni zbor leta 1915. ne kaže za sedaj o tem načrtu razpravljati.

Ko je potem blagajnik presenetil odbor z zagotovitvijo, da gmotno stanje društveno ni baš neugodno, ter pohvalil nekega okrajnega šolskega nadzornika, v kojega okraju so vse šolske knjižnice naročnice Šolske Maticice, je predsednik, želeč udeležencem vesele božične praznike, zaključil vrlo uspele odborovo sejo.

Za »Učiteljski konvikt« so plačali: Supan Ignacij, učitelj v Brezicah 10 K; Ambrožič Jožef, učitelj v Ljubljani, 2 K; Belč Ivan, učitelj v Ljubljani, 2 K; Dimnik Jakob, nadučitelj v Ljubljani, 2 K; Furlan Jakob, učitelj v Ljubljani, 2 K; Galč Franc, učitelj v Ljubljani, 2 K; Jelene Luka, učitelj v Ljubljani, 2 K; Režek Juraj, učitelj v Ljubljani, 2 K; Gnus Anton, nadučitelj v Dolu, 4 K; Katinka Drol, učiteljica v Zasipu, 2 K; Černej Ludovik, nadučitelj v Grižah, 4 K; Wudler, nadučitelj v Libojah, 2 K; Knapič Janko, nadučitelj v Vidmu, 2 K; Pavlovič Ivan, učitelj v Vidmu, 2 K; Pogačnik Franjo, učitelj v Št. Vidu pri Grobelnem 2 K; Šumer Hinko, učitelj v Šmarjah pri Jelšah, 2 K; Puc Franja, učiteljica v Št. Jurju ob Pesnici, 2 K; Viher Leopold, nadučitelj v Št. Janžu na Peči, 2 K; Gorup Josip, nadučitelj v Polenšaku, 2 K; Rajšp Josip, nadučitelj v Ormožu, 2K. Skupaj 52 kron. Hvala!

Štajersko.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajarskem* daje svojim članom na znanje, da je bila dne 21. decembra t. l. deputacija Zveze pri vseh merodajnih činiteljih v Gradcu. Prošla je za izdatno povišanje bojne draginjske doklade za l. 1917 ter je posebno poudarjala, da je treba sedaj, ko je draginja po vsej deželi izenačena, učiteljem nižjih krajevnih razredov največje podpore. Deputacija se je tudi zavzela za doklade mobiliziranih tovarišev ter za pravilno upoštevanje učiteljskih zakonskih parov. Dobili smo zagotovilo izdatne pomoči v najkrajšem času. Vodstvo.

Kranjske vesti.

— S seje kranjskega deželnega šolskega sveta z dne 20. t. m. Stalno se nameste: a) v logaškem okraju: Kenda Franciška v Zadlogu; Prudič Ana v Cerknici; Rihtaršič Franciška v Sp. Logatcu; Trampuš Alojzija na Planini; Stenovec Ivan in Tepina Valentina v Žireh; b) v radovljiškem okraju: Stupica Ivan, nadučitelj v Mošnjah; Loker Emil, nadučitelj v Beli peči; Črne Marija v Kranjski gori; Kramas Olga v Srednji vasi v Bohinju; Jeglič Marija na Koroški Beli; c) v novomeškem okraju: Dequal Ciril, nadučitelj v Ambrusu; Zadnik Neža v Ambrusu; Hribar Antonija v Gabrijah; Jeraj Katarina in Hafner Kristina v Žuženberku; Andrejčič Olga v Stopičah; Kern Marija v Žvirčah; Mikolič Josipina na Čatežu, Kalan Maks, nadučitelj v Brusnicah; d) v kamniškem okraju: Terpinec Franciška v Blagovici; Cepuder Leon, nadučitelj na Vrhoplju pri Moravčah; Aleš Franciška v Pečah; Pevc Vilibald na Selu; Fischer Helena v Stranjah; Stele Cecilija v Tunjicah; Smole Albin, nadučitelj v Vedicah; e) v črnomaljskem okraju: Štular Franc, nadučitelj v Črnomlju; Lušin Alojzij v Božakovem; Vrtačič Katarina na Telčjem vrhu; Vrežec Stanislav na Črešnjevcu; Dolgan Josip, nadučitelj v Suhorju; Potisek Antonija na Sinjem vrhu; f) v postojnskem okraju: Potočnik Marijana v Knežaku; Schott Erna v Št. Petru na Krasu; Rožina Vladimir, nadučitelj v Harijah; Gržina Marija v Harijah; Strenar Franciška na Kalu; Marčič Marija v Koritnicah; Ferjan Gustav, nadučitelj v Košani; Kalan Ivan, nadučitelj na Planini pri Vipavi; Širok Marija na Planini pri Vipavi; Justin Ivana

Za zadnjo štev. prepozno došlo.

Uredn.

na Slapu; Kobal Josipina v Šembijah; Vuga Ivan, nadučitelj v Hrenovicah; Suligoj Ivan, nadučitelj v Sp. Zemoni; g) v kočevskem okraju: Locker Josip v Gomenicah; Šketelj Marija v Dobropolju; Kromar Karolina v Št. Rupertu; Zupanec Stanislava v Loškem potoku; Wittine Josip, nadučitelj v Srednji vasi; pl. Tursansky Henrik v Koprivniku; Kavčič Marija na Travi; Burja Marija v Osilnici; Podboj Terezija na Robu; Kovač Viktor, Lovštn Ivana in Lapajne Berta v Sodražici; Stöckl Franciška v Stalcarjih; Zemljak Otilija v Bosiljevi loki; h) v krškem okraju: Arh Avgusta v Cerkljah; Trobiš Josip, nadučit. na Kalu; Grčar Tit, nadučit. v Telčah; Gospodarič Jakob v Mokronogu; Klanšek Vincenc in Kosec Anica v Št. Janžu; i) v kranjskem okraju: Jerše Josip, nadučitelj v Naklem; Lavrič Pavel, nadučit. v Žabnici; Urbančič Franciška na Bukovici; Rotar Julijana v Zlatem Logu; Vider Josip, Minkuš Avgust, Grom Josipina in Cepuder Amalija v Trziču; Azman Antonija na Trati; j) v ljubljanski okolici: Bozja Franc, nadučit. v Polhovem gradu; Svetlič Roza v Brezovici; Habe Marija v Šmarji; Marinko na Dobrovi; Požar Vladimir, nadučit. v Št. Jurju; Lapajnar Viktor, nadučit. v Notr. Goricah; Praprotnik Antonija v Št. Jakobu ob Savi; Sibovec Marija na Kopanju; Colnar Antonija v Zg. Pirnicah; Kržišnik Alojzij, naučit. v Preski; Žirovnik Marija in Demšar Josipina v Št. Vidu nad Ljubljano; Hann Karolina na Viču; Večaj Hedvika v v Žazarju; Stojkovič J. v D. M. v P.; Arnsč L., naučit. in Vajdič Alb. v Hrušici; k) v litijskem okraju: Bezeljak Ivan, naučit. v Žalni; Franke Marija na Vačah; Kavčič Barbara v Šmartnem pri Litiji; Stegovec Ivan v Višnji gori; Vrščak Terezija v Zagorju; l) v ljubljanski (mestni): pl. Kleinmayr Marija, naučit. v Sp. Šiški; Ivnik Ljudovik na I. mestni deš. l. šoli; Dragan Anton na II. m. d. šoli; Maier Marta na IV. m. d. šoli (pomožni odd.) in Smrdelj Anton na nemški m. d. šoli. — Na I. mestno šolo v Ljubljani je kompetiralo 20 učiteljev, med temi 10 učiteljev-vojakov (med njimi 7 rodovinskih očetov), službenih let 17 — 22. Službo je dobil učitelj samec in nevojak z 2 službenima letoma Na II. mestno šolo pa je kompetiralo 17 učiteljev, med temi 7 učiteljev-vojakov (med njimi 6 rodovinskih očetov), službenih let kakor zgoraj, 1 celo 23. Službo je dobil učitelj-samec in nevojak s 4 službenimi leti!...

— Sadjarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevja, v cepljenju in gojitvi drevja v drevesnici. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 15. maja 1917. Sprejme se 12 vajencev v starosti 15 let naprej. Sadjarski vajenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. — Prošnje, ki jim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti na ravnateljstvo kranjske kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto na Kranjskem, do 15. januarja 1917.

— Viničarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v vseh potrebnih vinogradniških in trtničnih delih. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. okt. 1917. Sprejme se 8 učencev v starosti od 15. let naprej. Viničarski vajenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. Prošnje, ki jim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto na Kranjskem, do 15. januarja 1917.

— Smrt za domovino. Kruta smrt je ugrabila mlado življenje, ki je obetalo toliko dobrega in lepega. Došla je žalostna vest, da je 22. decembra na tirolski fronti umrl junaške smrti, zadet 21. decembra od sovražne kroglice v glavo, rez. poročnik Mirko Benedik, sin rovariša Karla Benedika, nadučitelja na Brezovici pri Ljubljani. V cvetni dobi 20 let je omahnil v prazgodnji grob. S svojim mirnim, a odkritim in kremitim značajem je bil priljubljen vsakomur. Bodí mu ohranjen blag in trajen spomin. Hudo prizadetim staršem naše iskreno sožalje!

— Za ubogo šolsko mladino. Gospa Pavla Levčeva, vdova dvornega svetnika Fr. Levca, je izročila v spomin svojega umrlega soproga mestnemu magistratu 100 K za aprovizacijo ubožnih slojev in 100 K za dnevna zavetišča za ubogo šolsko mladino.

— Skrbstvo za ubožno šolsko mladino. Mestno zavetišče za ubožne učence IV. mestne šole je priredilo pod žrtvovalnim vodstvom tov. nadučitelja Janeza Levca ob božičnih počitnicah svojim gojencem prav lepo božičnico s petjem, deklamacijami, gledališko predstavo in božičnim drevescem. Ves vzpored se je izvršil v splošno zadovoljnost mnogobrojnih poslušalcev in v veselje gojencev, ki so bili obdarovani s pecivom, črvlji, nogavicami in drugimi oblčili. Za ta darila gre zasluga učiteljicami Ani in Jožici Li-

kozarjevi, ki sta nabrali v ta namen 500 kron prostovoljnih darov. Pa tudi lepa uprizoritev gledališke predstave in petja je zasluga teh dveh delavnih učiteljic. Božičnico je zaključil s primernim govorom nadučitelj Levec, s katerim je vzpodbujal učence k hvaležnosti do dobrotnikov, v prvi vrsti mestne občine ljubljanske, ki vzdržuje to zavetišče. Pri božičnici je bilo prisotno učiteljstvo IV. mestne šole, c. kr. mestni šolski svet je zastopal občinski svetnik tov. Dimnik in občinski svet pa občinski svetnik tov. Likozar.

—r— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O redni seji, ki se je vršila dne 13. decembra 1916, nam je došlo to-le poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Pred prehodom na dnevni red se spominja novič s tega mesta imenom c. kr. mestnega šolskega sveta v besedah globoke žalosti smrti Nj. Veličanstva blagopokojnega cesarja Franca Jožefa I., utemeljitelja novih šolskih zakonov, velikega zaščitnika šolstva in največjega dobrotnika šolske mladine. Istotako izraža pa imenom c. kr. mestnega šolskega sveta tudi čute globoke vdanosti in neomajne zvestobe novemu vladarju Njeg. Veličanstvu cesarju Karlu I. Nadalje se hvaležno spominja govornik v toplih besedah pred kratkim umrlih c. kr. dvornih svetnikov in deželnih šolskih nadzornikov: Frana Levca in Fr. Hubada, ki sta si z bogatim strokovnim znanjem in neumornim delom v prid kranjskemu šolstvu stekla nevenljivih zaslug za domače šolstvo in njega uspešni razvoj. Poročila poslušajo zborovalci stoje in se sklone, da jih je zabeležiti v zapisniku. — Zapisnikar oglašuje kurentno gradivo, pove, kako je bilo rešeno, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje seje se odobri brez ugovora. Sklepe se c. kr. deželni šolski svet predlagati, naj se tudi leta 1917, vsled obstoječih izrednih razmer ne vrši okrajna učiteljska konferenca. Za razpisano, novo ustanovljeno službo nadučiteljice in voditeljice šišenske dekleške osemrazrednice se predloži terno-predlog. Nadučiteljica Janeza Levca je priporočati v podelitev častne svetinje za 40letno zvesto in marljivo službovanje, učitelja Josipa Bezljaja v podelitev naslova strokovnega učitelja, učiteljstvo, ki je v preteklih počitnicah sodelovalo pri pripravljanih tečajih na I. mestni ljudski šoli za sprejem v srednje šole (Dimnik, Legat, Likar, Rape in Škulj) pa zahvalo in priznanje za prostovoljno delo in uspešni trud. Poročilo o nameščanju supletoričnih moči na mestnih šolah v tekočem šolskem letu se vzame na znanje in se ima predložiti c. kr. deželni šolski svet. Ivanki Kalinovi in Ani Ojstriševi, prov. učiteljicama na mestni slovenski dekleški šoli, se pripozna I. provizorna petletnica. Za neko obolelo učiteljico se predlaga večmesečni dopust. Za mestno nemško dekleško šolo se priporoča namestitev še ene poizkusne kandidatkinje. Poročilo o načinu porabe »Teden-skih prihrankov« za šolsko mladino se vzame na znanje in se predloži c. kr. deželni šolski svet. Ko se pojasne in rešijo še nekatere vzgojne in ekonomske zadeve, zaključijo predsednik sejo.

—r— **Skrbstvo za ubožno šolsko mladino.** Kakor poročamo na drugem mestu, so pričeli na deželni vladni akcijo, ki stremi za tem, da se preskrbi ubožna šolska mladina v za to določenih dnevnikih zavetiščih z zajtrkom, kosilom in obuvanjem. V poštev pridejo v prvi vrsti tisti ubožni otroci, ki imajo svoje očete v vojni in matere pa tako zaposlene izven doma, da ne morejo svojih otrok nadzorovati v pouka prostem času. Do zdaj imamo v Ljubljani pet zavetišč, in sicer: 1. Zavetišče Vincencijeve družbe v Rokodelskem domu v Komenskega ulici. V to zavetišče, ki mu je vodja nadučitelj Jakob Dimnik, zahaja 75 učencev s I. mestne šole; to zavetišče obstoji že več let; v novem razširjenem delokrogu in s povečanim številom učencev se je pa otvorilo v sredo, dne 20. decembra. Učence, ki sta jih privedla iz šole nadučitelj Dimnik in učitelj Gärtner, je sprejel predsednik Vincencijeve družbe gosp. kanonik dr. Josip Gruden, nadučitelj Dimnik je pa s primernim nagovorom na učence zavetišče otvoril. Poleg tega zavetišča imajo učenci I. mestne šole še eno zavetišče v Bohoričevi ulici ki ga vzdržuje »Društvo za varstvo otrok«, vodi pa sestra J. Tomčeva. 2. Zavetišče v baraki pri vladni palači, ki ga vodi nadučitelj Janko Jeglič, je namenjeno mladini dekleških in ostalih deških mestnih šol. 3. »Mestno zavetišče« v mestni ubožnici na Karlovski cesti, ki ga vodi nadučitelj Janez Levec, je določeno za učence IV. mestne šole. 4. Šolska mladina šišenska ima svoje zavetišče v Spodnji Šiški, in sicer pod vodstvom šišenskega voditelja Wagnerja. Vsa zavetišča nadzorujejo brezplačno mestni učitelji in učiteljice. Stroški za to dobrodelno akcijo

so proračunjeni na 60.000 kron. Ljubljanska mestna občina prispeva 15.000 kron. Naj delujejo in uspevajo ta zavetišča v blagor ubožne mladine!

—r— **Iz ljudskošolske službe.** C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval učiteljsko supletinjo I. Černetovo za prov. učiteljico na ljudski šoli v Podgozdu. — C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval supletinjo Julijo Bantanovo za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Žužemberku. — C. kr. okrajni šolski svet v Krškem je zaradi namesta boleznih na dopustu se nahajajočega učitelja Josipa Polanca imenoval učiteljsko supletinjo Alojzija Vidmarjevo za supletinjo na ljud. šoli v Ratečah. — C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval namesto vpoklicanega učitelja Tomaža Bitenca bivšo supletinjo v Bojancih Katarino Plevnikovo za supletinjo na ljudski šoli v Dragatušu. — Minister javnih del je pooblastil rudniško ravnateljstvo v Idriji, da nastavi bivšo učiteljico Ido Plzakovo kot supletinjo na tamošnji rudniški šoli. — C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval supletinjo Pavlo Štrumbljevo za provizorično učiteljico na ljud. šoli v Žužemberku. — C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko je vzel na znanje izstop učiteljice N. Anđelme Rodičeve. — Namesto vpoklicanega učitelja Ivana Stegovca bo suplirala na ljudski šoli v Višnji gori supletinja Angela Groznikova, za provizorično učiteljico v Selcih je imenovana supletinja Katarina Milačeva; na štirirazrednici v Koroški Beli se ustanovi pararelka za II. razred in nastavi provizorična učna oseba; svoji službeni mesti sta zamenjali učiteljica Hermina Pellanova na spodnješišenski osemrazrednici in supletinja v Božjakovem Jožefina Bajukova. — Nadučitelj Fran Golja iz Zalošč pri Dornbergu na Goriškem je prevzel supleturo na štirirazrednici v Šmarjah, ker je tamkajšnji nadučitelj Valentin Mikuz odšel k vojakom. — Na nemško dekleško osemrazredno ljudsko šolo v Ljubljani je prišla kot poizkusna kandidatinja absolvirana učiteljska kandidatinja Alfonza Lindtnerjeva.

—r— **Padlemu junaku.** »Slov. Narod« je napisal v časten spomin padlega c. in kr. poročnika Mirka Benedika, vrliga sina našega tovariša nadučitelja Karla Benedika na Brezovici te-le lepe besede: Mirko Benedik, sin nadučitelja Karla Benedika na Brezovici pri Ljubljani, c. in kr. poročnik cesarjevičevega polka, je bil od sovražne krogelje zadet v glavo dne 21. decembra, umrl je na svoj 20. rojstni dan 22. decembra. Radi njegove izvanredne požrtvovalnosti in pridnosti mu je podelil njegov predstojnik tritedenski božični dopust, ko je držal v rokah dotični dopustni list, ga je zadela nesrečna krogelja. Vojaki, ki so prihajali na dopust, so pravili, kako je priljubljen pri vsem moštvu, ker ravnal z vojniki kakor se spodobi. Tudi njegovi predstojniki so ga cenili in občudovali radi njegovih hrabrih činov. Kot dijak je bil vseskozi dostojnega obnašanja, zelo skrben, priden, inteligenten mladenič. Po končani vojni se je nameraval posvetiti filozofiji, postati profesor jezikoslovja. Lahko bi bil storil v prid domovine in svojega naroda mnogo, mnogo! Ljubil je svoj narod z vso dušo in srcem. Bil je mlad po letih, a moč vseskozi, odkritega in kremenitega značaja. Bodi mu časten spomin!

—r— **S častno svetinjo** za 40letno zvesto službovanje je odlikovan nadučitelj in voditelj IV. mestne deške ljudske šole v Ljubljani tovariš Janez Levec. Vrlemu tovarišu naše čestitke!

—r— **Umrla** je dne 8. t. m. v starosti 77 let gospa Helena Šega, mati našega tovariša Ivana Šege, učitelja v Radovljici. Vrlemu tovarišu naše sožalje!

—r— **Ljudskošolske vesti.** Za supletinjo v Šmartnem pri Kranju je nameščena Ljudomila Lederhasova, ker je učitelj Fran Rojina odšel k vojakom, v Št. Petru na Krasu je nameščena za supletinjo Pavla Herbostova, Fran Rant je imenovan za provizoričnega učitelja v Št. Petru pri Ljubljani. Supletinja Karolina Rastoharjeva je imenovana za provizorično učiteljico v Cerkljah, Kristina Šturinova je nameščena za supletinjo na Vrhpolju, ker je nadučitelj Fran Punčuh odšel k vojakom; Antonija Turkova pa v Velikem Podlogu, ker je tamkajšnji učitelj odšel v črnovojniško službo.

—r— **Veliko častno svetinjo** vojnega botrinstva je dobil nadučitelj v Planini pri Rakeku gospod Mirko Fegic.

Štajerske vesti.

—š— **Pod težko obsodbo** se je nahajal nadučitelj v Zabukovju pri Brežicah, tovariš Fran Srebrnič. Poklican k vojakom kot črnovojnič 26. domobranskega

pešpolka, je bil ovaden, da je hujskal v Pulju vojake proti državi in bil obtožen zločina rušenja javnega miru po § 341 a voj. kaz. zak. Po dolgi, za obtoženca silno mučni preiskavi se je vršila dne 4. decembra glavna razprava pred vojnimi sodiščem, vojna pošta 220, ki je nadučitelja Srebrniča vsake krivde oprostilo. Razsodba pravi, da je Srebrnič res govoril o jugoslovanskem vprašanju, toda s takozvanega trialiističnega stališča. Trializem pa ni niti državi nevaren, niti sovražen. Z ozirom na Srebrničevo izvrstno obnašanje povodom mobilizacije in pozneje pri vojakihi sodišče ni moglo upoštevati niti orožniške reiacije, niti ovadbe krajnega šolskega sveta v Zabukovju, ki je izvirala iz nasprotstva med nadučiteljem in v krajnem šolskem svetu merodajnimi osebami. Sodba vojnega sodišča je bila dne 11. decembra potrjena in je torej pravomočna. Skoro dve leti je stal nadučitelj Srebrnič pod težko obsodbo; naj mu bo sodba strogega, a pravičnega vojnega sodišča vsaj nekoliko v zadoščenje za prestano trpljenje!

—š— **Odlikovan učitelj.** Z železnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje je bil odlikovan Karel Planer, učitelj na Zgornji Rečici, Savinjska dolina, sedaj računski narednik I. razreda pri nekem hrvatskem oddelku.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Društveni odbor nam sporoča: Meseca novembra 1916 sta umrla dva naša člana, in sicer dne 12. učitelj Konstantin Baumeister in 28. nadučitelj Ljudevit Pauer. To je 148. in 149. smrtni slučaj. Donesek po 4 K naj bo gotovo vplačan meseca januarja 1917, ravnotako donesek z rezervni sklad in upravne stroške po 3 K.

—š— **Za ravnatelja na dekleški meščanski trirazrednici v Mariboru** je imenovan strokovni učitelj in pisatelj Karel Bienstein.

—š— **Padel je** v cvetni in nadebudni dobi svojega življenja na soški fronti pri Gorici dne 20. novembra Ernest Bregant, zadet od šrapnela v trebuh. Bil je sin vpokojenega nadučitelja Jurja Breganta v Podbrežju pri Mariboru in brat nadučitelja Breganta na Keblju, učitelja Breganta v Lenu in učiteljice gospe Petričeve v Konjicah. Bodi mu ohranjen drag spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

Koroške vesti.

—k— **Umril je** v Prevalju na Koroškem 78letni Benjamin Zanošk ar, učitelj glasbe in izumitelj metronoma. — Bodi mu blag spomin!

Goriške vesti.

—g— **Šolska razstava.** »Kremser Zeitung« je v svoji številki z dne 23. novembra 1916. priobčila jako laskavo oceno o razstavi del, ki so jih izvršili ljudskošolski otroci z juga, nahajajoč se v Rofeholi pri Oberhollabrunnu. Razstavljene so vse risbe, slike, rezlarije, šivanja in umetna vezenja. List pravi, da so bila ženska ročna dela izvršena pod vodstvom gđe. Medičeve ter so vzbujala presenečenje po svoji originalnosti in izvršbi. Zelo razveseljivo je bilo tudi pregledovanje nemških šolskih zvezkov onih slovenskih otrok, ki niso bili nikdar prej deležni nemškega poduka. Tudi v tem oziru gre učiteljici vse priznanje.

—g— **Učiteljstvo goriškega šolskega okraja** dobiva svoje službene prejemke od 1. januarja 1917 dalje potom plačilne nakaznice poštno - hranilničnega urada na Dunaju. To se prizadetim naznanja, da ne bo vznemirjenja, ako bo pošiljatev mesečnih prejemkov za kak dan zakasnila.

—g— **Za vpokojeno učiteljstvo na Goriškem.** Poleti smo poročali, da se je vpokojeno goriško učiteljstvo obrnilo do deželnega odbora s prošnjo za draginjsko podporo. Na vlogo je odgovoril deželni odbor takoj prijazno, da se bo resno bavil s tem vprašanjem, zaradi česar je vpokojeno učiteljstvo opravičeno pričakovalo, da bo njegova vloga ugodno rešena. Kakor čujemo, so se tudi storili s strani deželnega odbora potrebni koraki v to svrhu ali ugodne rešitve še vedno ni, in vpokojeno učiteljstvo zamen pričakuje potrebne podpore. Te dni je bil odposlan na pristojno mesto, iz krogov vpokojenega učiteljstva na Goriškem zopet obširen opis potrebe take podpore in razmer, pod katerimi trpi vpokojeno učiteljstvo, zlasti ono v begunstvu; čujemo zaeno, da se je izvršila nova intervencija v prilog vpokojenega učiteljstva, in nadejamo se, da bo njega prijazno sprejeta vloga letošnjega poletja ugodno rešena. Potreba je velika.

Tržaške vesti.

—t— **Zaplemba imetja** je odredilo tržaško deželno sodišče proti Danielu Corbattu, roj. l. 1876., učitelju risanja v Gradcu, ker je osumljen velezdaje, oziroma zločina proti varnosti države.

—t— **Tečaj za risanje in slikanje** je otvoril v Trstu slikar Velebit Rendič, sin slavnega hrvatskega kiparja Rendiča.

—t— **Odlikovan je bil** Viktor Šonc, ravnatelj tržaške podružnice »Glasbene Matice« z malo srebrno hrabrostno svetinjo. To je že drugo odlikovanje; prvič je bil Šonc odlikovan z železnim križcem na traku hrabrostne svetinje. — Čestitamo!

Istrske vesti.

—i— **Tretja nemška ljudska šola v Pulju.** Okrajni šolski svet v Pulju pozivlje mestne družine na sestanek, na katerem naj se izjavijo o nemški ljudski šoli, ki jo hoče ustanoviti upravna istrska komisija v Pulju. — »Hrvatski List« pravi: »Opozarjajo se hrvaški roditelji na to, da nenavzočnost na sestanku velja v smislu razglašene za priglasičenje nemški šoli. Vsekakor bo moral biti sestanek kasneje od določenega dne, ker je dan napačno naveden. Dotlej bomo imeli še priliko, da v stvari podamo svoje stališče.«

—i— **Na Reki in na Sušaku** so sedaj vse šole zaprte zaradi legarja. Na Sušaku je bilo doslej osem slučajev legarja, na Reki že par stotin.

Iz Dalmacije.

—d— **Dalmatinski veleizdajniški procesi pred najvišjim sodiščem.** »Hrv. Rječ« poroča da je najvišje sodišče razpravljalo te dni o ničnosti pritožbi državnega pravdnika proti sodbi senata tržaškega sodišča v Gradcu, ki je oprostilo učiteljico Majjo Čuličevco z otoka Brača obtožbe veleizdaje. Najvišje sodišče je sodbo kasalno ter obsodilo Čuličevco na 3 leta težke ječe. — Isto sodišče je potrdilo sodbo graškega sodišča, ki je obsodilo bivšega urednika splitske »Svobode« Bartulovića na 5 let težke ječe. — Nerešena sta še procesa proti posl. dr. Mati Drinkoviću, ki čaka v zaporu v Voloski na ponovno razpravo in pa proces proti posl. dr. Tresiču-Pavičiču, proti katerega oprostivši je vložil drž. pravdnik ničnostno pritožbo.

—d— **Bodočnost naše države in južni Slovani.** »Naše Jedinstvo« piše: »Naj se ukrepa in namešča, kar hoče, vse bo le prehodno; trajalo bo malo časa, kar ne bo po pravici in po zdravem razumu. Po vojni bodo evolucije na bolje. To je tako naravno, in je ne bo moči, ki bi to preprečila. Tudi pri nas, kakor v vsej državi se bodo razvijale razmere na tak način, da se bodo prilagodile naravnemu in pravičnemu reševanju raznih vprašanj, pa tudi hrvaškega. Hrvatskega še bolj zaradi položaja in zaslug Hrvatov, kar vse so storili in žrtvovali v tej vojni za državo.« — K temu pripominja »Edinost«: Da, tako bi moralo biti in uverjeni bi smeli biti, da pride gotovo, če bi nas ne učila izkustva iz minulosti, zgodovinska dejstva, da je pri nas prišlo povsem drugače, nego bi zahtevala logika, narava, pravičnost in priznanje zaslug. Tako se nam zdi, da je piscu v splitskem listu vodilo pero nekoliko preveč — optimizma. O ne, nočemo biti proroki nesreče in se tudi mi ne odrekamo nadi, da pridemo tudi mi na solnce. Ali, to eno je gotovo, da bi mi hudo grešili, če bi se zanašali le na moč svoje pravice. Mi sami jej moramo tudi pripomoči do zmage, a v to treba, da vsi zavijamo rokave za — delo in borbo.

—d— **Umrla je** v Imotskem v Dalmaciji šolska sestra in učiteljica na meščanski šoli Benedikta Zupančičeva, sestra prof. Zupančiča in učiteljice Vite Zupančičeve v Ljubljani. — Naše iskreno sožalje!

—d— **Hrvatska krajevna imena v Dalmaciji.** V naredbenem listu za c. in kr. armado, št. 230 z dne 16. decembra, se nahaja prvičkrat za Ercegnovi hrvaško ime »in Ercegnovi«, namesto tuje oznake Castelnuovo. Tako je tudi odpravljeno tuje nazivanje Ragusa, Cattaro, Spalato itd. Tudi Krk, Cres itd. se navajajo s hrvaškimi imenoma, kar je edino prav in v redu. Treba v tem pogledu storiti še nadaljne korake, zakaj v uradnih poročilih nahajamo še obilo laških spak za hrvaška in slovenska krajevna imena.

**Naročajte in širite
naš list!**